

kommande Autoritet eller Embedsmand ønsker at gøre Meddelelse af de Erklæringer, som han har afgivet, for at afsværge Misforstaaelse og betrygge sig imod Mistro eller anden Misstemning. Men jeg seer ikke, hvorledes saadanne Unsker, der mangengang ere grundede i private Forhold og Mellembværender, skulle kunne betragtes som Grund for en Berettigelse til at forlange flige Erklæringer meddeelte, og altsaa som tilstrækkelig Grund til at motivere en Lov derom. Skulde der være en Ret til at erholde Oplysning om de saaledes meddeelte Erklæringer, skønner jeg ikke Andet, end at den maatte grundes paa den Betragtningssaaade, som jeg ogsaa har seet blive gjort gjældende paa Tryk, at nemlig Embedsmændene ere lønede af Befolkningen, og at Befolkningen derfor maatte være berettiget til at controlere Embedsmændene og overtøye sig om, hvorledes de i ethvert enkelt Tilfælde affinde sig med det Gjern, der er betroet dem. Men dette er en aldeles skæv Betragtning, — en Betragtning, der gaaer lige med en anden, som ogsaa ofte bliver anvendt: at Præsten skulde betragtes som Menighedens Tjener. Præsten er ikke Menighedens, men Kirkens Tjener, og saaledes er Embedsmanden heller ikke Befolkningens, men Statens Tjener, og som Statens Tjener staaer han Regjeringen til Ansvar. Skulde der være en saadan Berettigelse, seer jeg ikke Andet, end at der maatte gaaes et Skridt videre; man kunde da ikke blive staaende ved de erklæringsgivende Embedsmænd, men man maatte stige op til de bevilgende, resolutionsgivende Embedsmænd, og det maatte da føre til en Ret til at forlange Grunden til Afslag meddeelt i ethvert Anliggende, hvor en Ansøgning ikke var bleven bevilget. Jeg troer altsaa, det er en anden Betragtning, der maa lægges til Grund, den nemlig, om det Offentliges Interesse, om Almeenvellet vil være tjent med en Lov som denne. Men naar jeg spørger mig, hvad den naturlige Følge vilde blive af en saadan Lov, der ubetinget paalagde Embedsmanden Forpligtelse til at meddele Bedkommende de Erklæringer, der vare afgivne, da stiller det sig for mig saaledes, at Gæt af Lo vil blive den naturlige Virkning. Enten ville Erklæringerne blive indskrænkede til det strengt Facit, til Det, hvorfor man troster sig til at kunne

føre Beviis, hvad Dieblik det forlanges, eller der vil ved Siden af de officielle Erklæringer komme til at gaae Oplysninger, der underhaanden blive meddeelte til Regjeringen. I sidste Tilfælde vilde netop et Hemmeligholdessystem blive organiseret; det vilde tillige for en strengere Betragtning vise sig som Omgaaelse af Loven og virke demoraliserende paa Embedsstanden. I første Tilfælde vilde Erklæringerne tabe deres Fuldstændighed, og saaledes vilde ikke alene ikke Regjeringen kunne finde sig fyldstgjort, men heller ikke det Offentlige; thi det er kun paa fuldstændige og nøiagtige Erklæringer, at der vil kunne begrundes en retfærdig og billig Afgørelse. Jeg siger, at Gæt af Lo stiller sig for mig som den naturlige Følge. Jeg tænker her ved nærmest paa Embedsmændene, thi, naar Taleren er om Sogneforstanderskaber eller andre Autoriteter, hvor Ansvarer deles imellem flere, stiller Sagen sig anderledes. Man er nemlig ikke berettiget til at stille idealistiske Fordringer til Embedsstanden. Man kan være baade en dygtig og en retsindig og samvittighedsfuld Embedsmand, og dog ikke være i Besiddelse af den Charakterstyrke, der hører til at gaae en uaffæelig Række af personlige Ubehageligheder og Krænkelse imøde. — Vil man nu spørge, om jeg da ikke troer, at der finder Misbrug Sted ved den Myndighed, der saaledes er lagt i Embedsmændenes Hænder, da troster jeg mig ikke til at benægte det, ikke engang at drage det i Tvivl. Men deraf følger ikke, at der jo kan fremkomme Forslag til Forebyggelse af flige Misbrug, der ville aabne Veie for endnu større Ulemper. Værnet imod saadanne Misbrug maa søges andetsteds, og jeg troer, at det fornemmelig maa søges i selve vort frie Forfatningsliv. Det ligger for det Første i hele vort Forfatningsliv, at der maa arbeides hen til at formindste de Tilfælde, hvor Ansøgninger gaae til de mellemstaaende Autoriteters Erklæring, at Borgerne blive stillede mere og mere uafhængige af en bevilgende Øvrigheds-magt. Men dernæst lægger jeg især Vægt paa den moraliske Indflydelse, der udgaaer fra den frie Forfatning: til hos Embedsmændene at skærpe Bevidstheden om det Ansvar, de bære ved Udøvelsen af deres Myndighed ligeoverfor